

Viața lui I.L. Caragiale

Șerban Cioculescu (7 septembrie 1902 – 25 iunie 1988) este unul dintre cei mai importanți critici și istorici ai literaturii române. A absolvit Facultatea de Litere și Filozofie la București și a studiat filologia romanică la Sorbona și la École Pratique des Hautes Études din Paris.

Publicist redutabil, a colaborat la *Vremea*, *Vitrina literară*, *România literară*, *Revista Fundațiilor Regale*, *Lumea*, *Viața Românească*, *Gazeta literară*, *Cahiers roumains d'études littéraires*, *Manuscriptum*. A editat revistele *Viața universitară* și *Kalende*, alături de Vladimir Streinu, Pompiliu Constantinescu și Tudor Șoimaru. A fost redactor-șef la *Viața Românească* între 1965 și 1967. În 1935 editează *Corespondența dintre I.L. Caragiale și Paul Zarifopol (1905–1912)*, urmată de: *Viața lui I.L. Caragiale* (1940; ed. a II-a, revăzută, 1969), *Aspecte lirice contemporane* (1942), *Istoria literaturii române moderne*, vol. I, în colaborare cu Vl. Streinu și T. Vianu (1944; ed. a II-a, 1985), *Dimitrie Anghel. Viața și opera* (1945), *Introducere în poezia lui Tudor Arghezi* (1946; ed. revăzută, 1971), *Curs de istoria literaturii române moderne. Literatura militantă* (1947), *Varietăți critice* (1966), *I.L. Caragiale* (1967), *Medalioane franceze* (1971), *Aspecte literare contemporane. 1932–1947* (1972), *Itinerar critic*, vol. I–V (1973–1989), *Amintiri* (1973; ed. a II-a, 1981), *Caragialiana* (1974; ed. a II-a, 1987), *Viața lui I.L. Caragiale. Caragialiana* (1977), *Prozatori români. De la Mihail Kogălniceanu la Mihail Sadoveanu* (1977), *Poeți români* (1982), *Introducere în opera lui Dimitrie Anghel* (1983), *Introduction à la poésie de Tudor Arghezi* (1983), *Argheziana* (1985), *Eminesciana* (1985), *Dialoguri literare* (1987).

ȘERBAN CIOCULESCU

Viața lui
I.L. Caragiale

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Anca Lăcătuș
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Radu Dobreci

Tipărit la C.N.I. Coresi S.A.

© HUMANITAS, 2012

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIOCULESCU, ȘERBAN

Viața lui I.L. Caragiale / Șerban Cioculescu. – Ed. a 3-a – București:

Humanitas, 2012

ISBN 978-973-50-3471-9

821.135.1.09 Caragiale, I.L.

929 Caragiale, I.L.

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin email: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

CUPRINS

<i>Prefață la ediția I</i>	7
<i>Cronologie</i>	11
Obârșia și ascendenții	27
Copilăria și tinerețea	42
La Junimea	68
Gazetarul	89
Revizor școlar	122
Un moment sentimental din tinerețe	135
Reporter judiciar ocazional	145
Fiu, soț și tată	154
Moștenirea Momuloaiei	164
Director al Teatrului Național	177
În politică	202
Prieteni	216
M. Eminescu	216
Al. Vlahuță	238
Barbu Delavrancea	248
I. Suchianu	263
Arhitecții Lecomte du Nouÿ și N. Gabrielescu	267
C. Dobrogeanu-Gherea	269
Paul Zarifopol	275
Dr. Chr. Racovski	277
Afacerea Caion	282
Drepturi de autor	292
La Berlin	309
Caragiale și ardelenii	325
Creion	360
<i>Bibliografie</i>	365

Prefață la ediția I
(1940)

Dintre toate figurile noastre scriitoricești, nici una nu ispitește mai mult biografia decât aceea a lui Caragiale. Prin originalitatea temperamentului, cât și prin aspectele variate ale existenței, omul sugerează tot atâta, dacă nu mai mult decât însăși opera lui. Ca și Oscar Wilde, scriitorul român ar fi putut spune că și-a pus geniul în viață și numai talentul în operă. Zigzagurile vieții și risipa de spirit verbal, egoismul epicureu, cu înfrângerile suferite, conștiința profesională și cinismul afișat sunt atâtea elemente care fac posibile interpretările unei biografii „literare”, ca să nu spunem „romantate”. Caragiale își va găsi, firește, scriitorul de mare talent care să-și învie chipul. În prealabil, a trebuit să-și afle cercetătorul documentar. Sarcina nu era ușoară, deoarece anecdoticul și legenda s-au stratificat peste liniile existenței caragialiene, falsificând-o. A desprinde datele reale din viața lui, verificând cu strictețe snoavele scrise pe socoteala ei, înlăturând fanteziile vinovate ale plăsmuitorilor profesionali, din nefericire adeseori acreditate, și restabilind adevărul, iată ceea ce ne-am propus. Este o chestiune de metodă, care ne-a cerut numeroase operații eliminatoare. Am avut de cercetat perioade din viața lui Caragiale cu totul necunoscute. Câteodată n-am ajuns la rezultatele dorite. Ne facem o datorie să consemnăm lipsurile, în nădejdea că alții, mai norocoși, le vor umple. Astfel, din vremea revizoratului școlar al lui Caragiale, prin distrugerea arhivei ministeriale pe o întindere de zece ani, n-am putut reconstitui activitatea sa, câtă a fost. Autorul, scriind despre scrisorile anonime (Opere, IV, p. 68), pretinde că n-a făcut altă treabă ca revizor decât să dea urmare denunțurilor neresponsabile. Credem însă că în matricolele unor școli din circumscripțiile Neamțu–Suceava și mai ales Argeș–Vâlcea, necercetate, se pot găsi urmele revizorului. În registrele secției

comerciale a Tribunalului Ilfov n-am găsit, printre înscrierile de firme, întreprinderile lui Caragiale, ca berar. De aci deducem că nu s-a angajat cu capital. Se va aprecia dacă am greșit nedând extensiune acestui soi de activitate a marelui scriitor, ca și funcțiunilor de la Regie, lăsându-le pe seama romancierilor viitori. Am acordat o dezvoltare deosebită capitolului gazetăriei, deoarece l-am socotit considerabil. Descrierea acestei activități, însoțită cu unele judecăți de valoare, nu ni s-a părut de prisos, deoarece este prea puțin cunoscută. Dimpotrivă, aprecierea operelor literare nu are ce căuta în cadrul unei biografii. Ne-ar fi fost plăcut să găsim, măcar în una din ascendențele lui Caragiale, o ramură românească. Datele biografice existente atribuiău acest caracter spiței sale materne. Aci se vedește însă insuficiența biografiei documentare de la noi. Din biblioteca noastră judiciară au fost cu totul necunoscute cele câteva volume consacrate succesiunii Ecaterinei Momolo Cardini, din citirea cărora s-ar fi desprins ușor arborele genealogic dinspre mama lui Caragiale, fiică și nepoată de negustori brașoveni companiști, de naționalitate grecească. S-a trecut așadar peste singurele date certe, afirmându-se că mama lui Caragiale a fost româncă din Brașov sau din Ploiești. De altă parte, s-a dat deplină crezare plâsmuirilor unui Minar, care născocise o întreagă ascendență paternă, stabilită în țară de pe la 1770. Nimeni nu s-a gândit să caute actul de deces al lui Luca, de unde s-ar fi văzut că tatăl lui Caragiale s-a născut la Constantinopol, prin 1812. Numai după această dată a putut veni în țară bunicul patern al lui Caragiale. A trebuit să primim ca adevărată calitatea de bucătar domnesc a bunicului, sub domnitorul Ioan Caragea. În actele acestei domnii, publicate de V.A. Urechia, nu găsim pe bunicul lui Caragiale. Un cercetător paleografic s-ar putea descurca mai ușor decât noi, amator de paleografie românească, în vraful de registre ale domniei lui Caragea, găsind eventual date inedite interesante. Este o sursă de izvoare pe care ne facem datoria să o indicăm. În arhiva comercială a „gremiului“ negustoresc de la Brașov s-ar putea descoperi câte ceva despre Luca Chiriac Caraboa, tatăl mamei lui Caragiale. Am găsit despre bunicul ei matern, Mihail Alexovici, urme numeroase în cartea d-lui prof. N. Iorga,

Acte românești și câteva grecești din arhivele Companiei de comerț oriental din Brașov. *Deși ne-am fi putut mulțumi cu arătările din bibliografia procesului Momolo, ne-am urmat cercetările în arhiva orașului Brașov și în dosarele justiției, de la Arhivele Statului din București. Dintr-un dosar al unei alte succesiuni, cercetat de recentii biografi ai lui Caragiale, d-nii B. Jordan și Lucian Predescu, am cules date contrarii, anume că Luca n-a divorțat niciodată de soția lui, Caliopi, și că I.L. Caragiale n-a putut trece ca fiu legitim decât după starea civilă bisericească a actului de botez. Am restabilit ordinea cronologică a filiației urmașilor lui Ștefan, bunicul patern al lui Caragiale, după actele stării civile necercetate. În dosarele Teatrului Național, depuse la Arhivele Statului, l-am găsit pe tânărul I.L. Caragiale ca elev al clasei de declamație și mimică a lui Costache Caragiali și propus ca sufleur de M. Pascaly. Nu ne propunem însă a face inventarul tuturor contribuțiilor noastre documentare, mulțumindu-ne cu indicarea unora din izvoarele necercetate până la noi. Nu ne-am dat îndărăț în fața dificultăților, îndrăznind să căutăm până și în publicațiile lui O. Minar ceea ce este serios. Observând că nu știe a interpreta decât documentele pe care le dă ca descoperiri, fără însă a le încredința vederii, și că este cu totul dezorientat de documentele autentice ce i-au fost încredințate, ca, de pildă, scrisorile dintre Veronica Micle și Eminescu (date spre publicare de fiica ei cea mare, Virginia Gruber), am fost în stăpânirea unui criteriu de autenticitate și am putut recompune un episod necunoscut. Așadar, nu am ocolit cu bună-știință nici una din căile cercetării, deși nu le-am străbătut pe toate până la capăt. Ar fi trebuit să ne prelungim investigațiile și să întârziem cu publicarea rezultatelor obținute ca să istovim cercetarea. De teama împrejurărilor nefavorabile, ne-am hotărât să dăm publicației lucrarea, pe care nu o socotim completă. Ne-am oprit asupra unei împărțiri a materialelor pe capitole care nu satisfac desăvârșit cronologia, îmbucându-se uneori epoci diferite. Ca să preîntâmpinăm acest neajuns, am dat o „cronologie“, după care cititorul se va orienta cu ușurință în etapele vieții și producției lui Caragiale. Cercetarea noastră a tras foloase nebănuite din generoasa încredere cu care*

ne-a onorat d-na Alexandrina I.L. Caragiale, văduva marelui scriitor. D-sa ne-a pus la îndemână toate scrisorile păstrate de Caragiale. Ne împlinim o datorie plăcută asigurând-o și pe această cale de recunoștința noastră. Ca și cu prilejul publicării corespondenței dintre I.L. Caragiale și Paul Zarișopol, am fost îndatorați de bunăvoința deosebită a d-nei Ștefania P. Zarișopol; d-sa ne-a înmănat scrisori și fotografii, spre folosință. Primească și d-sa omagiul mulțumirii noastre. În tot timpul lucrării, am beneficiat de înțelegerea largă și răbdătoare a d-lui prof. Al. Rosetti, directorul Fundației pentru Literatură și Artă, despre a cărui tot atât de hotărâtoare, ca și discretă inițiativă nu se va putea spune niciodată îndeajuns. Această lucrare n-ar fi apărut fără îndemnul d-sale. Îl rugăm să nu se sfiască de expresia recunoștinței noastre.

Cititorul se va întâlni la tot locul cu documente, integrate textului. Am socotit că acest procedeu este preferabil trimiterii la un apendice. Deoarece sunt mai toate inedite, din arhive publice sau în păstrarea familiei Caragiale, își au prețul, înviorând lectura prozei noastre, fără pretenții beletristice. Nepropunându-și să fie narativă, biografia pe care o prezentăm suferă uneori de caracterul dialectic, provenit din cercetarea unor date discutabile sau false. Urmărind adevărul asupra lui Caragiale, n-am putut înlătura uneori tonul polemic. Interzicându-și caracterul apologetic, biografia nu s-a ferit să aprecieze unele fapte, cu credința că nu a stăruit prea mult asupra lor. Am evitat să dramatizăm existența unui erou al lucidității, care și-a croit singur soarta. Am căutat totuși, în treacăt, să înlăturăm unele date false ale conflictului dintre scriitor și realitățile noastre din care a răsărit. Sunt numai liniile indicatoare ale unei preocupări căreia îi vom da un alt cadru, cândva. Caracterul binefăcător, în ciuda unor prejudecăți tradiționale, al operei lui Caragiale, „pedagogia“ ei nu se cădeau dezbătute într-o lucrare de biografie.¹

---

1. S-au introdus în ediția a doua următoarele noi capitole: „Revizor școlar“, „Un moment sentimental din tinerețe“ și „Reporter judiciar ocazional“. De asemenea s-a îmbogățit cronologia și s-au adus unele rețușuri stilistice, precum și unele rectificări de date.

Obârșia și ascendenții

Ca scriitor obiectiv de educație clasică și ca artist care disociază arta de producător, Caragiale socotea nepotrivit amestecul cercetătorului literar în viața particulară a autorilor. Când i se cereau referințe biografice, în vederea unor studii, opunea refuzuri categorice. Așa i-a răspuns lui Horia Petra-Petrescu care pregătea la Lipsca o teză de doctorat despre opera lui Caragiale: „...mărturisesc că nu-nțeleg. Ce-are a face familia mea, care nu e nobiliară, cu operele mele! Și eu socotesc că d-ta despre aceste opere vrei să faci un studiu critic de literatură și artă – iar nu despre umila mea familie vreunul eraldic.”¹ Mulțumind lui Herbert Kanner, pe atunci elev de liceu, și profesorului său, de cinstea ce o fac scrierilor lui, își cere iertare că nu-i poate îndeplini celui dintâi dorința de a-i așterne note autobiografice: „Dar eu gândesc că nici nu-ți trebuiesc pentru disertațiunea d-tale... Când ai d-ta o pereche de ghete, și ieftine și potrivite, poartă-le sănătos, și nu-ți mai pese de locul nașterii autorului lor și de împrejurările vieții lui, care n-au de loc a face cu ghetele d-tale.”² În primul răspuns se vede că și umilitatea extracției era pentru Caragiale un temei de discreție. Aci, ca și în toate, complexa lui natură îi oferea însă dese prilejuri de contradicție în comportare. El nu se sfa să vorbească despre modesta lui obârșie cu o ostentație nerușinată. La un banchet politic a mărturisit că este „nepotul unui bucătar arnăut” și a motivat prin atavism groaza de a fi ținut, politicește, printre slugi, la bucătărie. Considerațiile umoristice din acest toast³ se trag de altfel dintr-o scrisoare⁴ către Delavrancea, compusă pe un ton mai grav, cu aceeași motivare și aceeași confesiune, dar cu varianta: „nepotul unui grec bucătar”. Caragiale pare așadar nesigur cu privire la naționalitatea bunicului

său. Grec sau albanez? Deoarece versiunea toastului e ulterioară, s-ar părea că este mai cugetată. Altă dată, Kir Ianulea vorbește în locul lui nenea Iancu și-și destăinuiește aceeași origine: „... știu destule limbi străine – încai despre a rumânească, pot zice, fără să mă laud, că o știu cu temei; măcar că de viță sunt arvanit și nu prea am învățat buche, dar, drept să-ți spun, la asta nu mă dau pe nici un rumân, fie cât de pricopsit cărturar.“ Arvanitul se fotografiază în locuința de la Berlin, în bibliotecă, sub portretul tatălui său, pe jos, turcește sau în picioare, costumat arnăuțește de sus până jos: tichie de plăcintar, bluză peste cămașa fără guler, brâu lat, pantaloni lipiți de trup, până sub genunchi, ciorapi de lână și cipici de piele cu botul ușor ridicat. De altă parte, scriindu-i lui Zarifopol, ca între simpatrioți, cu o vădită nuanță de umor⁵, pare că s-ar pretinde grec. Dilema „albanez sau grec“ stăruie mereu. Iată însă o cheie care dezleagă taina. Într-o vară, înainte de a pleca în vilegiatură, Caragiale îi scrie tot lui Zarifopol: „Frumoasă o fi Turingia, n-am ce zice; dar inima mă trage tot spre miazănoapte. E frumos popo’anismul, simpatici țărani, da; decât tot la cupeții navigatori am să mă duc. N-am ce-ți face! Sunt viță de *idriot*.“ Peste un an, o nouă mărturie, în scris, către același: „Am fost, precum ți-am spus de multe ori, sămânță de *idriot*, vecinic doritor de alte orizonturi.“⁶ Idriot este locuitorul din insula Idra, situată în golful Egina, aproape de Atena. Urmează oare de aci că neamul lui Caragiale ar fi fost de origine grecească? După câte ne-a împărtășit N. Batzaria, într-o convorbire, insularii din golful numit, în majoritate, ba chiar mulți din locuitorii Aticei, sunt de neam albanez. Același lucru îl afirmă Pierre Lebrun într-una din notele însoțitoare ale poemului său *Le voyage de Grèce*: „Idrioții sunt de origine albaneză și au păstrat în moravurile lor ceva din asprimea întâilor lor strămoși.“⁷ Mărginindu-ne așadar la referințele publice sau private, rămase de la Caragiale, obârșia sa ar fi albaneză, însă din părțile Idrei. Nu demult, N. Batzaria a atacat problema originii numelui de Caragiale, înclinând către ipoteza derivării din *caragiali*, pe turcește oglindă neagră și în grecește *cara-ghiali*⁸. Un corespondent din

Constanța i-a propus apoi o altă etimologie din *cara-țali* (pe turcește spin negru), nume grecesc de familie, adeseori întâlnit la grecii de pe țărmul european al Mării Negre și din Asia Mică. La aceasta Batzaria a răspuns arătând adevărata rostire turcească și semnificație a acestui nume, *cara-ceali* (mă răcine negru) și precizând că în Macedonia sunt numeroase familii, de origine română sau albaneză, *Țali* și derivatele lor cu prefixe⁹. În același articol, d-sa respinge părerea unui alt corespondent, care relevase că numele de familie Caragea, cu particula sufixă *li*, ar însuma pe câte un membru al familiei Caragea, și arată că această particulă se adaugă la locul de naștere sau la o particularitate fizică, dar nu și la un nume neturcesc. Verbal, Batzaria ne-a mai propus etimologia *carângea* (pe turcește furnică) *-li*, cu înțelesul toponimic de localitate bântuită de furnici: Furnicești. Derivarea numelui Carageali din Carângeali prezintă însă dificultăți, prin alterarea sau căderea câte unui sunet. Așadar, studiul conjugat al onomasticii și toponimiei, adeseori pozitiv, iscă tot atât de frecvent nedumeriri, opunând o serie de probabilități în locul certitudinii, care este una.

Chestiunea de a cunoaște vechimea neamului Caragiale în țara noastră, precum și data de când această familie își va fi luat numele ne duce la cercetarea ascendenței certe a marelui scriitor în linia bărbătească. Astfel, știm pozitiv că tatăl său a fost Luca Caragiali (cu ultima variantă ortografică: Carageally). În actul său de cununie, dat la iveală cu prilejul unui proces¹⁰, Luca nu își dă numele de familie, la anul 1838, ci acela de Luca sin (adică fiul lui) Ștefan. Tatăl lui Luca se numea așadar Ștefan. Purtat-a oare și numele de Caragiali? Într-un articol¹¹ scris cu prilejul morții lui I.L. Caragiale, prietenul său, umoristul D. Teleor, a povestit o anecdotă cu privire la originea numelui Caragiale. O redăm în substanță, renunțând la forma ei dialogată. Cică pe vremea domnitorului Caragea ar fi trăit în București un om sărman cu același nume. Înfuriat de neîngăduita omonimie, domnul l-ar fi chemat pe calic, l-ar fi făcut de două parale și i-ar fi poruncit să-și schimbe numele în acela de Caragiale, ca să nu mai dăinuiască nici o confuzie între cele două

neamuri. Oricât de savuroasă, anecdota nu oferă nici o credibilitate. De altfel, Teleor pretindea că o deține de la niște bătrâni – în timp ce recenții biografi¹² ai lui Caragiale alterează spusele din articolul necrologic, atribuind anecdota însuși marelui scriitor. Teleor nu știa însă că omonimul domnitorului a fost însuși bucătarul domnesc al lui Caragea. Nici Caragiale nu dă nicăieri această precizare. O întâlnim însă în amintirile nu demult răposatei octogenare Ecaterina Florescu, fiica lui Al.Em. Florescu și nepoata lui Ion Manu, caimacamul, încredințate lui N. Petrașcu¹³. Defuncta, „arhondologie vie a Bucureștilor“, cunoscuse din copilărie pe Anastasia, sora lui Luca și femeie de încredere în casa bunicului ei, și de bună seamă că de la ea a păstrat amintirea că bunicul lui I.L. Caragiale fusese „un fel de Brillat-Savarin al lui Vodă Caragea“. Cum și când a ajuns bucătarul domnului, vom propune o ipoteză. Cercetând în actele stării civile de la Ploiești, am găsit actul de deces al lui Luca, din anul 1870, care dă și vârsta lui, de 58 de ani¹⁴. Luca s-a născut așadar în 1812. Nu zăbovim aci cu contradicțiile sale referitoare la vârsta lui, ci luăm ca mai plauzibilă această dată, rezervându-ne a arăta mai departe de ce s-a întinerit Luca într-o împrejurare oarecare. Actul de deces ne mai dă o informație inedită, de o deosebită însemnătate: Luca s-a născut la Constantinopol, „în ținutul Turchiei“. În același an, la începutul lui septembrie, capătă Ioan Caragea firmanul domnesc, suindu-se în scaun la 8 ale lunii. Presupunem că voievodul și-a căutat la Constantinopol, printre alte slugi, un bucătar destoinic și că l-a găsit pe Ștefan disponibil. Așa va fi pornit la drum Ștefan, cu soția sa Maria¹⁰ și cu pruncul Luca, în suita noului domn al Valahiei. Nu cunoaștem de nicăieri ascendența lui Ștefan. Referințele date de Octav Minar în lucrarea sa¹⁵, plină de informații false și de plăsmuiri, trebuie respinse ca neîntemeiate. „Bătrânul“ – așa îl numește O. Minar pe I.L. Caragiale – nici n-a avut cinstea să-l cunoască pe pretinsul colaborator la dramatizarea nuvelei *O făclie de Paște*, ca să-i împărtășească balivernele cu strămoșul Vlidiko și cu bunicul Natis, căsătorit cu fata clucerului Nestor, primit la curtea lui Caragea, unde

ar fi jucat, sub auspiciile domniței Ralu. Dacă așa-zișii Natis și Vlidiko ar fi fost în vază la curte, acesta ca „om de încredere“ al domnitorului, și celălalt ca elev al lui Aristia în arta dramatică și colaborator al lui Ralu, I.L. Caragiale n-ar mai fi refuzat să comunice lui Horia Petra-Petrescu datele cerute despre familia sa și n-ar mai fi pomenit de umila sa familie. Cât privește pe pretinsul Natis, numele său e luat după ureche, ca diminutiv eronat al lui Ștefan, adevărata prescurtare fiind Nakis, de la Ștefanakis, cum i se va fi spunând lui Ștefan, tatăl lui Luca. Cu părere de rău, așadar, trebuie să ne mulțumim deocamdată oprind ascendența paternă a lui I.L. Caragiale la bunicul său, Ștefan. Stambulul era împănat de greci până la războiul din 1914; grecimea constituia majoritatea relativă a populației capitalei. De aceea aflarea lui Ștefan la Constantinopol, în 1812, nu este de mirare. Nici un document nu se cunoaște până astăzi, spre a se susține că neamul Caragiale ar fi venit în țară cu o generație mai devreme decât Ștefan. Cu aceasta, așadar, se stabilește în țara noastră familia care avea să dea neamului nostru trei generații de scriitori. Primul născut în țară este Costache, marele actor, care trecea până acum drept cel mai vârstnic dintre frați, urmat în ordine cronologică de Luca și de Iorgu. Biografia lui Costache dau ca dată a nașterii 29 martie 1812¹⁶ sau 1815¹⁷. Credem mai probabilă această din urmă dată, dacă nu aceea de 1814¹⁸, deoarece într-o cerere a lui Costache din 1875¹⁹ își dă vârsta de 61 de ani. Născut probabil în 1826, Iorgu debutează în teatru în iunie 1845¹⁷. La 1848, el se pretinde totuși nevârstnic și în îngrijirea fraților săi, cu prilejul broșurii scrise în colaborare de tustrei, spre a se dezvinovăți de acuzația că au fost fugari în timpul mișcării revoluționare (*Dreptatea popoului judece pe frații Caragiali*). Precizăm că broșura²⁰ n-a fost propriu-zis scrisă în colaborare și semnată de toți trei, ci fiecare și-a dat contribuția deosebită, Costache scriind 11 pagini, Luca 2 și Iorgu numai câteva rânduri. Aci Luca se declară în vârstă de 28 de ani, ca frate de-al doilea. Defuncta Ecaterina Florescu enumeră însă pe cei trei frați în ordinea și cu diminutivele familiale, „Luchi, Costi și Iorgu“.